

Муха Р.А.

*кандидат економічних наук, старший викладач кафедри
економіки підприємств і корпорацій
Тернопільського національного економічного університету*

Сучасні проблеми функціонування акціонерних товариств з державною часткою власності

На сучасному етапі розвитку економіки України, держава залишається значним власником корпоративних прав у вигляді повного або часткового володіння акціонерними товариствами, а також стратегічно важливих підприємств. Саме тому необхідно встановити основні проблемні закономірності розвитку та функціонування акціонерних товариств з державною часткою, з метою оздоровлення їх діяльності, що, в свою чергу, позитивно вплине на економіку країни загалом.

Усі тенденції змін у структурі корпоративних прав держави зумовлені недосконалим управлінням, перерозподілом прав власності, неврегульованістю нормативно-правової бази та впливом кризових процесів розвитку світової економіки, внаслідок чого підприємства перебували на стадії банкрутства.

В результаті проведеного дослідження вибірки акціонерних товариств з різною часткою державної власності (до 25%, 25-50%, 50-75%, більше 75%) встановлено, що основними проблемами їх розвитку в Україні є:

- низький внутрішній попит на вітчизняну продукцію;
- відсутність реальних джерел фінансування, що стимулюють інноваційний розвиток підприємств;
- значний відтік висококваліфікованих інженерних і робочих кадрів.

Оцінюючи фінансовий стан діяльності конкретних акціонерних товариств із різною часткою державної власності, визначено такі основні проблеми їх розвитку, зокрема:

- нестійкий фінансовий стан, про що свідчить збитковість діяльності майже усіх досліджуваних підприємств;
- високий рівень зношеності основних засобів та повільний механізм їх оновлення;
- недостатність обігових коштів;
- недосконалість здійснення середньо- та довгострокових розрахунків із кредиторами.

Дослідження сучасної дивідендної політики в акціонерних товариствах, показало, що переважна більшість підприємств не нараховують і не виплачують дивідендів, що пов'язано з важким фінансовим станом їх функціонування.

Аналізуючи стан корпоративного управління на досліджуваних акціонерних товариствах із різною державною часткою власності, ранжовано підприємства з рідною державною часткою відповідно до їх рівня розвитку і виведено рейтинг корпоративного управління для них. Виведені результати вказують, що лише декілька підприємств з вибірки досліджуваних мають високий рівень корпоративного управління. Однак, цей рівень аж ніяк не дотягує до рівня, який існує на іноземних підприємствах.

Розглянуто сучасний стан нормативно-правової бази функціонування акціонерних товариств та визначено основні її недоліки щодо розкриття таких питань, як:

- кворум загальних зборів акціонерів;
- придбання контрольного пакету акцій;
- повноваження корпоративного секретаря;
- трансформація акціонерних товариств у публічні і приватні;
- надання консультаційних та аудиторських послуг;
- розумовність національного та іноземного законодавства; термін виплати дивідендів;
- механізми стимулювання та відповідальності посадових осіб за зловживання обов'язками [1;2].

Отже, для покращення стану діяльності акціонерних товариств з державною часткою власності необхідно здійснити зміни на

1) Макрорівні:

- забезпечити концентрацію акціонерної власності та ефективну організацію управління державною часткою у акціонерних товариствах;
- розробити рейтинг корпоративного управління у країні.

2) Мікрорівні:

- спланувати прозору дивідендну політику;
- спроектувати кодекс корпоративного управління у кожному господарському товаристві;
- вдосконалити корпоративну культуру;
- забезпечити обов'язкову наявність у складі органів корпоративного управління представників зацікавлених осіб;
- підсилити контроль за діяльністю виконавчих органів акціонерного товариства.

Ці дії забезпечать розвиток здорової конкуренції та прилив інвестицій, сприятимуть оздоровленню фінансового стану та розвитку ефективного корпоративного управління на підприємствах.

Література

1. Саракун І. Б. Перспективи правового забезпечення здійснення корпоративних прав [Електронний ресурс] / І. Б. Саракун // Цивільне право та цивільний процес: актуальні питання. – Режим доступу : <http://ndippp.gov.ua/Schorichnuk/Sarakun.pdf>
2. Щербина Е. Переваги Закону «Про акціонерні товариства» для іноземних акціонерів та складнощі у застосуванні окремих новел [Електронний ресурс] / Е. Щербина. – Режим доступу : <http://blog.liga.net/user/jurclub/article/2879.aspx>